

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Hallintovaliokunnan kokous 25.3.

Maahanmuuttoviraston lausunto hallintovaliokunnalle

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi. Virastolla on ollut mahdollisuus osallistua myös hallituksen esityksen valmisteluun ja viraston näkemyksiä on siinä huomioitu.

Edellytys lapsen alaikäisyydestä

Edellytyksestä lapsen alaikäisyydestä Maahanmuuttovirasto toteaa, että olisi tärkeää, että hallintovaliokunta täsmentäisi säännöstä. Tarkennusta toivotaan siltä osin, edellytetäänkö jatkossa sitä, että täysi-ikäiseksi tullut lapsi on naimaton, jotta häntä voidaan pitää täysi-ikäisyydestään huolimatta alaikäisenä lapsena. Tähän liittyen virasto toivoo, että valiokunta huomioisi mietinnössään ulkomaalaislain 36 c §:n 1 momentin 2 kohdan, jonka mukaan oleskelulupaa perhesiteen perusteella ei myönnetä, jos perhe-elämän on katsottava päättyneen eikä tarkoituksena ole viettää yhteistä perhe-elämää.

Lisäksi edellytyksen osalta hallituksen esityksessä lukee näin: "Kasvatilapsien osalta perhesideperusteisen oleskeluluvan myöntäminen lapselle edellyttää käytännössä, että lapsi on huoltajansa tosiasiallisessa huollossa ja tosiasiallisen huollon tarpeessa (37 §), jonka johdosta täysi-ikäistyneen kasvatilapsen osalta alaikäisyyden määrittämistä koskeva muutos tulisi käytännössä sovellettavaksi biologisia lapsia harvemmin." Virasto pyytää, että hallintovaliokunta täsmentää mietinnössään, millaisissa tilanteissa olisi tarkoitus myöntää täysi-ikäiselle kasvatilapselle oleskelulupa kasvatilapsena ottaen huomioon, ettei hän ole yleensä täysi-ikäisenä huoltajansa tosiasiallisessa huollossa ja tosiasiallisen huollon tarpeessa, vaikka täyttäisikin esitetyn ulkomaalaislain 38 §:n 3 momentin mukaisen alaikäisyyshedellytyksen.

Edellytys puolisoiden vähimmäisiästä

Edellytyksestä puolisoiden vähimmäisiästä Maahanmuuttovirasto toteaa, että perhesidehakemuksissa on lainsoveltamisen kannalta haastavaa, jos edellytyksistä ei ole säädetty mitään poikkeamismahdollisuutta, koska kaikessa lasta koskevassa päätöksenteossa tulisi huomioida aina lapsen etu ja luvan myöntämättä jättämistä harkittaessa tulisi tehdä ulkomaalaislain 66 a §:n mukainen harkinta. Siten herää kysymys, mikä merkitys lapsen edun huomioimisella ja ulkomaalaislain 66 a §:n mukaisella harkinnalla päätöksessä todellisuudessa on, jos poikkeamismahdollisuuksia ei ole. Lisäksi on syytä huomioida, että ottaen huomioon Suomea sitovat kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet Maahanmuuttovirasto katsoo, että mistä tahansa

oleskeluluvan edellytyksestä voidaan perhesideperusteisessa oleskelulupahakemuksen päätöksessä yksittäisessä tapauksessa poiketa, jos lapsen etu tai perhe-elämän suoja sitä vaatii ja siksi tämä olisi tärkeää kirjata myös lakiin.

Hallituksen esityksessä on todettu pakolaisten vanhoista perheenjäsenten kolmen kuukauden aikarajan suhteesta edellytykseen puolisoiden vähimmäisiästä näin: "Siltä osin, kun on kyse lain 114 §:n 3 momentin mukaisista tilanteista eli pakolaisen vanhalle perheenjäsenelle säädetystä oikeudesta toimeentuloedellytystä koskevaan poikkeukseen, jos perhesidehakemus on jätetty kolmen kuukauden määräajassa, perheenjäsenen oleskelulupahakemuksen tiedoksianto olisi mahdollista yhdeksän kuukauden aikarajaa myöhemmin. Lain 69 a §:n mukaisena poikkeuksellisenä olosuhteena voidaan pitää sen varmistamista, että vähimmäisikävaatimus ei estä toimeentuloedellytystä koskevan kolmen kuukauden määräaikaan sidotun oikeuden toteutumista."

Maahanmuuttovirasto toteaa, että tämä voi johtaa siihen, että kyseisten hakijoiden hakemusten käsittelyaika voi olla useamman vuoden. Tämä näkyisi myös perhesideperusteisten oleskelulupahakemusten käsittelyaikojen keskiarvossa.

Siirtymäsäännös

Siirtymäsäännöksestä Maahanmuuttovirasto toteaa, että on tärkeää perhe-elämän suojan kannalta, että uusia säännöksiä koskee siirtymäsäännös. Virasto pyytää kuitenkin täsmennystä siirtymäsäännöksen perusteluihin jatkolupahakemusten osalta. Ilman täsmennystä on mahdollista, että hallintotuomioistuimet tulkitsevat säännöstä eri tavalla kuin Maahanmuuttovirasto ja kumoavat siksi viraston tekemiä päätöksiä. Siksi virasto toivoo, että hallintovaliokunta täsmentää sitä, mihin kaikkiin jatkolupahakemuksiin siirtymäsäännöstä tulisi soveltaa. On selvää, että siirtymäsäännöstä on tarkoitettu sovellettavaksi tilanteissa, joissa hakijalle on myönnetty edellisen oleskeluluvan perhesiteen perusteella ja hakee jatkolupaa saman perhesiteen perusteella. Maahanmuuttovirasto toivoo täsmennystä siltä osin, onko siirtymäsäännöstä tarkoitus soveltaa tilanteessa, jossa edellinen oleskelulupa on myönnetty perhesiteen perusteella ja jatkolupaa haetaan eri perhesiteen perusteella. Lisäksi täsmennystä pyydetään, onko siirtymäsäännöstä tarkoitus soveltaa tilanteissa, joissa hakijalle on myönnetty edellinen oleskelulupa muulla perusteella kuin perhesiteen perusteella ja hakija hakee jatkolupaa perhesiteen perusteella. Virasto toteaa, että tällaisessakin tilanteessa tulee huomiotavaksi perhe-elämän suoja erityisesti, jos perhe-elämää on vietetty jo edellisen oleskeluluvan voimassaoloaikana.

Erityisasiantuntija

Siiri Veijonen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 21.03.2025 klo 16:35. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi
todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi

Sisäministeriön maahanmuutto-osasto, lupa- ja kansalaisuusosaston johtaja,
kansainvälisen suojelun osaston johtaja, prosessinomistajat, oikeuspäälliköt, johtavat
asiantuntijat, lainsäädäntöhankkeiden koordinaattori